

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๒/๒๕๕๖

วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖
เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕
วรรคหนึ่ง (๓)

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาล
รัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ กรณีคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔/๒๕๕๔
ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ (ระหว่าง นายโกวิท สุรัสวดี ผู้ฟ้องคดี กับคณะกรรมการการเลือกตั้งและ
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำวินิจฉัยว่า
คณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง อาจถูกฟ้องดำเนินคดีใน
ศาลปกครองเกี่ยวกับการจัดการการเลือกตั้งได้โดยอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑ และ
มาตรา ๒๗๖ ประกอบพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒
มาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายโกวิท สุรัสวดี ผู้สมัครสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๐ (บางกอกน้อย) ได้ฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ต่อศาลปกครองกลาง โดยกล่าวหาว่าคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ มีพฤติการณ์ต่อเจตนาที่จะทำให้เกิดการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
โดยในฐานะเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจหน้าที่จัดทำคำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐
กรุงเทพมหานคร ที่ ๑๗/๒๕๕๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
เขตเลือกตั้งที่ ๓๐ ซ้ำซ้อนกันถึง ๓ ฉบับ โดยมีชอบด้วยกฎหมาย มีข้อความอันเป็นเท็จและโดยทุจริต
ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่า คำสั่ง
ที่ ๑๗/๒๕๕๓ ดังกล่าวมิชอบด้วยกฎหมาย และขอให้เพิกถอนคำสั่ง

ศาลปกครองกลางได้มีคำวินิจฉัยว่า ตามคำฟ้องเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการ
เลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร และได้ร้องเรียนไปยัง
คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อขอให้ไม่รับรองผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร

โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้วินิจฉัยสั่งการไปแล้วว่าไม่พบการกระทำความผิดและไม่ให้มีการนับคะแนนใหม่ อันเป็นการวินิจฉัยชี้ขาดไปตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญ ที่ให้อำนาจไว้ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่มีสภาพเสร็จเด็ดขาด ศาลปกครองกลางจึงไม่มีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาหรือมีคำสั่งให้เป็นอย่างอื่นได้

นายโกวิท สุรัสวดี ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์คัดค้านคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดว่า มีความประสงค์จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ร่วมกันออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนซ้ำซ้อนกันจนเป็นเหตุให้น่าจะเกิดการทุจริต ไม่ได้ประสงค์จะฟ้องในฐานะบุคคล ขอให้สั่งให้ศาลปกครองกลางรับคำฟ้องไว้พิจารณา

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๘๔/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ สรุปว่า คดีนี้อยู่ในอำนาจศาลปกครองที่จะรับไว้พิจารณาพิพากษาได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจถูกดำเนินคดีในศาลปกครอง โดยเห็นว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญ มีสภาพเสร็จเด็ดขาด อันเป็นเหตุให้ศาลปกครองชั้นต้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เป็นอย่างอื่นได้ นั้น ไม่มีบทบัญญัติมาตราใดบัญญัติชัดเจนเช่นนั้น คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวเป็นการแปลกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการเพิ่มเติมบทขัดกับหลักการแปลกฎหมาย ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญซึ่งเมื่อพิเคราะห์บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๑ และมาตรา ๒๗๖ และบทบัญญัติมาตรา ๓ มาตรา ๕ ประกอบมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง จึงอาจถูกฟ้องดำเนินคดีในศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองกลางมีอำนาจรับไว้พิจารณาพิพากษาได้

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่ให้มีผู้ฟ้องคดีผู้ฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดังกล่าวไว้พิจารณา จึงได้ยื่นคำร้อง และคำร้องขอแก้ไขคำร้องโต้แย้งคัดค้านว่า ผู้ร้องเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาด ประกาศผลการเลือกตั้ง ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ ตลอดจนให้มีอำนาจแต่งตั้งบุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมายตามมาตรา ๑๔๔ มาตรา ๑๔๕ และมาตรา ๑๔๗ แห่งรัฐธรรมนูญ

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง จึงมีลักษณะการใช้อำนาจกึ่งตุลาการ อันมีสภาพเสร็จเด็ดขาดในเชิงนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ดังที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๖ ส่วนที่ ๔ มิใช่หน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาล ตามคำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการโดยให้ผู้ร้อง และศาลปกครองสูงสุดให้ความเห็นและชี้แจงเป็นหนังสือเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฯ แล้ว

ศาลปกครองสูงสุดชี้แจง สรุปว่า การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของผู้ร้อง เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการในทางปกครองและไม่มิบบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตราใดกำหนดให้การใช้อำนาจของผู้ร้องเป็นที่สุดและห้ามฟ้องคดีต่อศาล จึงสามารถตรวจสอบถึงความชอบด้วยกฎหมายได้โดยศาล ศาลทั้งหลายตามรัฐธรรมนูญไม่ใช่องค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ผู้ร้องไม่อาจเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลปกครองกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้องได้ ศาลเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการซึ่งกระทำในพระปรมาภิไธย จึงไม่มีทางขัดหรือแย้งกับการใช้อำนาจขององค์กรอิสระได้ ทั้งศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดเพียงว่าบัพัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่เท่านั้น ไม่ใช่การชี้ขาดปัญหาอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลกับองค์กรอิสระ การดำเนินการของผู้ร้องตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น จึงสามารถตรวจสอบโดยศาลได้ ส่วนศาลใดจะมีอำนาจตรวจสอบนั้น กรณีไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญที่จะวินิจฉัย หากแต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๘ กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องการตรวจสอบการกระทำของผู้ร้อง จึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

พิจารณาแล้ว ปัญหาในเบื้องต้นที่จะต้องพิจารณามีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกสี่คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของ

วุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้น หรือประธานรัฐสภา เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย”

พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้องมีสถานะเป็นองค์กรตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๖ ดังกล่าวข้างต้น มีอำนาจดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และในกฎหมายอื่น ในส่วนปัญหาที่ว่า ตามคำร้องเป็นกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ร้อง ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามคำร้องข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่พิจารณาและมีมติในปัญหาที่นายโกวิท สุรัสวดี ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขตเลือกตั้งที่ ๓๐ (บางกอกน้อย) กรุงเทพมหานคร ได้แย้งคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ ดังกล่าว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้ร้องให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งตามที่ผู้ร้องมอบหมาย ว่า ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ ช้าช้อนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มีพฤติการณ์ที่ส่อเจตนาที่จะทำให้เกิดการทุจริตเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งนายโกวิท ได้ร้องเรียนต่อผู้ร้องเพื่อขอไม่ได้รับรองผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร โดยผู้ร้องได้วินิจฉัยสั่งการไปแล้วว่า ไม่พบการกระทำความผิดและไม่ให้มีการนับคะแนนใหม่ อันถือได้ว่าผู้ร้องได้ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง (๓) เมื่อมีการโต้แย้งเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว และนำคดีขึ้นฟ้องศาลปกครองกลางและศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่นั้นว่า อาจถูกฟ้องดำเนินคดีในศาลปกครองได้ ดังนี้ กรณีจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง กับศาลปกครอง ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นแล้ว ตามนัยแห่งคำวินิจฉัยที่ ๕๔/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๒ ของศาลรัฐธรรมนูญ ที่วินิจฉัยว่า “มาตรา ๒๖๖ บัญญัติขึ้นเพื่อวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในเรื่องๆ ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยดังกล่าว ดังนั้น ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ จึงอาจเป็นลักษณะของการมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตามรัฐธรรมนูญว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือไม่ เพียงใด หรือเป็นลักษณะของการที่องค์กรตามรัฐธรรมนูญตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป มีปัญหาโต้แย้งกันว่า องค์กรตามรัฐธรรมนูญองค์กรหนึ่งได้ใช้อำนาจหน้าที่ล่วงล้ำหรือกระทบกระเทือนอำนาจหน้าที่ของอีกองค์กรหนึ่ง”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

ประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้รักษาการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ และกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง” และมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ ... (๓) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ... ฯลฯ” ตามคำร้อง การที่ผู้ร้องได้ใช้อำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง เป็นการใช้อำนาจที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติไว้ มิใช่เป็นการใช้อำนาจในฐานะหน่วยงานของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล กรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของมาตรา ๓ มาตรา ๕ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง ทั้งนี้เป็นไปตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๔/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ ที่วินิจฉัยว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๖ ส่วนที่ ๔ มิใช่หน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล” ดังนั้น เมื่อผู้ร้องซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญได้ใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแล้วมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่นั้นเกิดขึ้น และเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้

ประเด็นตามคำร้องที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไป จึงมีว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ซึ่งได้วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งซึ่งมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ถือเป็นที่ยุติ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่รัฐธรรมนูญมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติ ให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยมีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เป็นรายละเอียดและขั้นตอน

ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติกำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๔ วรรคหนึ่ง อำนาจหน้าที่ของผู้ร้องในส่วนนี้จึงเป็นอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ว่า ผู้ร้องมีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ซึ่งตามคำร้องการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ กรุงเทพมหานคร ออกคำสั่งที่ ๑๗/๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพื่อให้มีการนับคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการนับคะแนนในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งแต่ละแห่ง เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง เมื่อได้ปฏิบัติหน้าที่แล้ว คณะกรรมการดังกล่าวต้องรายงานต่อผู้ร้องเพื่อสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) และประกาศผลการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ ๓๐ เป็นคณะบุคคลที่ผู้ร้องแต่งตั้งมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจึงมิใช่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๖ ดังข้อวินิจฉัยข้างต้น ดังนั้น เมื่อคำนึงถึงการดำเนินการเลือกตั้งนั้น แต่เดิมเป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทย หากมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกิดขึ้น กฎหมายได้กำหนดให้ผู้เลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลได้ แต่ปัจจุบันรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และไม่มีบทบัญญัติใดให้ยื่นฟ้องคดีคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งต่อศาลปกครองได้ ดังนั้น เมื่อการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้มีคณะกรรมการนับคะแนนเลือกตั้งในการทำหน้าที่เกี่ยวกับการนับคะแนนในสถานที่นับคะแนนเลือกตั้งสำหรับเขตเลือกตั้งแต่ละแห่ง เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย และการประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและประกาศผลการเลือกตั้งในที่สุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงต้องถือว่าการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ได้ทำหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายตามอำนาจหน้าที่ที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ และเสนอให้ผู้ร้องใช้อำนาจตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๕) แห่งรัฐธรรมนูญแล้ว การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ที่ได้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) จึงถือเป็นยุติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ถือเป็นที่ยุติแล้ว

นายศักดิ์ เตชะชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ